

SİYASİ ANALİZ

Biden'in Ortadoğu Ziyareti ve Nükleer Dosya

H.15 Zilhicce 1443 / M.14 Temmuz 2022

Hizb-ut Tahrir

Siyasi Analiz

Biden'in Ortadoğu Ziyareti ve Nükleer Dosya

"ABD Başkanı Joe Biden, "İsrail", Batı Şeria ve Suudi Arabistan'a resmi temaslarda bulunmak üzere bugün "Çarşamba günü" Washington'dan ayrıldı." (13.07.2021 El Arabiya) 10 Temmuz 2022 tarihindeki Youm7 sitesine göre, "ABD Başkanı Joe Biden, "Amerika'nın bölgedeki iletişimi açısından daha umut vadeden bir dönemi başlatmak için önümüzdeki hafta Orta Doğu'ya gideceğini." söyledi." 05 Temmuz 2022'de Şarku'l Avsat sitesinin Reuters haber ajansından aktardığına göre, "ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price salı günü yaptığı açıklamada, "İran ile şu anda kararlaştırılmış başka bir müzakere turu olmadığını ve İran'ın geçtiğimiz haftalarda ve aylarda defalarca kez 2015 nükleer anlaşmasının çerçevesi dışında taleplerde bulunduğunu söyledi." Şimdi soru şu: Bu, Amerika'nın nükleer anlaşmaya sırt çevirdiği anlamına mı geliyor? Biden'in ziyaretinin amacı ne? Bu ziyaret nükleer anlaşmayla mı ilgili yoksa başka şeylerle mi var? İran, nükleer güç olabilir mi?

Şüphesiz soru iki kısımdan oluşuyor: Birincisi, İran ile nükleer anlaşma. İkincisi Biden'in ziyareti.

Birincisi: Nükleer anlaşma:

1- Yerel, bölgesel ve uluslararası boyutlarıyla İran'ın nükleer dosyası, ABD'nin İran politikasının önemli bir parçasıdır. Daha doğrusu, Amerikan stratejisinde bölgesel ve uluslararası boyutlara sahip diğer meselelerle girift bir meseledir. Bu yüzden 2015'te anlaşmanın imzalanmasından, 2018'de bozulmasından ve bugün olduğu müzakerelere dönülmesinden bu yana politikasındaki gelişmeler doğrultusunda ABD'nin sağa sola yalpaladığı görülür. ABD'nin İran'ın nükleer programına yönelik stratejik vizyonunu derinlemesine incelediğimizde, Amerikan politikasının İran'ın nükleer dosyasını çözmekten daha çok idare etmeye daha yakın olduğunu görürüz! Amerika'nın nükleer dosya vizyonu, Amerika'nın İslami ve uluslararası bölgesel stratejisinden kesinlikle bağımsız değildir.

2- Kabul edilmesi gereken nesnel gerçek şu ki, İran, dış politikasının çoğunda perde arkasından Amerika ile koordinasyon halindedir. Amerikan politikasından dışarı çıkmaz. 2003'te Amerika'nın Irak işgali bu koordinasyonu büyük ölçüde deşifre etti. Irak'ta Amerikan ve İran nüfuzu yan yana yürüyor. Suriye'ye müdahale eden Amerika liderliğindeki IŞİD karşıtı uluslararası koalisyon, Suriye'de hiçbir İran hedeflerini ve milislerini vurmadı. Şam devriminin kökünü kazımak için devrimle savaşmalarına izin verdi. Amerika, uçaklarıyla devrimcilere "terörizm" bahanesiyle hava saldırısı düzenledi. Bu ise ancak rol paylaşımı yapılan ülkeler arasında mutabakatla olabilir. Amerika ve İran'ın rolü, Suriye'de Amerikan ajanı Beşşar'ı korumayı amaçlıyor. ABD'nin Afganistan işgali de, ABD-İran koordinasyonunu deşifre etmişti. İran'dan yapılan bazı açıklamalar, Afganistan'ı işgalini kolaylaştırmak için İran'ın Amerika'yı tercih ettiğini göstermiştir!

3- 1988'de Irak-İran savaşının sona ermesinden ve Irak'ın büyük bir askeri güç olarak ortaya çıkmasından sonra 1989 yılında İran, Irak yenilgisini kamufle etmek için füze ve nükleer programı inşa etmeye başladı. Amerika, 1950'lerden beri İran'a nükleer araştırmalarda resmen yardım etmiştir. Humeyni devriminden sonra duran bu araştırmalara, 1989'da yeniden start verildi. 1990-1991'de ABD ordusunun Irak'ın askeri gücünü yok etmesi, Kuveyt'ten çıkarması, Irak'a yaptırımlar uygulaması ve denetimler getirmesi, İran'ın gücünü öne çıkarmak için bölgesel boşluk yarattı. Soğuk Savaş sonrası Amerikan politikası, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra dünyanın dört bir yanındaki askeri üslerdeki Amerikan varlığını meşrulaştırmak için hayali bir düşman aradı. İşte İran, bunun bahanesi ve gerekçesi oldu. Amerika, politikalarının çoğunu İran tehdidiyle

meşrulaştırdı. Putin bile ABD'nin İran füze tehdidi gerekçesiyle Polonya ve Romanya'ya füze kalkanı konuşlandırmasına çok şaşırıldı!

4- Böylece İran'ın nükleer programı ve binlerce uranyum zenginleştirme santrifüjlerini yerleştirmesi, Avrupa ve Körfez ülkeleri için tehlike çanlarının çalmasına sebep oldu. Yakından incelediğimizde, tüm bunların birkaç yönden Amerikan politikasının bir gereği olduğunu görürüz:

A- Yöneticilere ABD koruması sağlamak için petrol kaynaklarının bulunduğu Körfez ülkelerine yönelik İran tehdidi yaratmak. Başkan Trump, Amerika'nın Suudi Arabistan'a koruma sağladığıyla övünmüş, şantaj ve mafya yoluyla para talep etmiş, ABD ordusunun desteği olmadan iki hafta bile iktidarda kalamayacağı imasında bulunmuştu.

B- Uluslararası düzeyde Amerika, Rusya'yı daha fazla stratejik abluka altına almaya başladı. Avrupa ülkelerini İran füzelerinden korumak da dâhil çeşitli bahanelerle Rusya sınırı yakınlarına füze kalkanı yerleştirdi.

5- Avrupa'nın artan korkularıyla birlikte uluslararası güçler, İran'ın nükleer programını barışçıl bir çerçevede kontrol altına almak için 2006'dan itibaren İran ile müzakerelere başladılar. Bu amaçla 5+1 grubu kuruldu, yani beş uluslararası nükleer güç + Almanya. Amerika, bu uluslararası güçlerden biri olmasına rağmen İran'la nükleer müzakereler Amerika'nın doğrudan katılımı olmadan yürütülüyordu. 9 yıl (2015'e kadar) süren bu müzakerelerde Amerika, İran'ın nükleer programını kısıtlama konusunda ciddi değildi. O yüzden Rusya ve Çin'in yanı sıra Avrupa ülkeleri, müzakere kısır döngüsünde oturum üstüne oturum düzenlediler. Bu müzakereler, İran gücünü göstermeye ve tehlikelerini vurgulamaya yardımcı oldu.

6- Amerika'daki iç bölünme, İran nükleer programını güçlü bir şekilde etkiledi. Trump yönetimi dönemi, Amerikan iç bölünmesinin tehlikeli bir noktaya geldiği dönemdi. Başkan Trump, selefi Obama'nın İran'ın nükleer programıyla ilgili politikasını sert bir şekilde eleştirdi. 2018'de nükleer anlaşmadan ayrılmasının yanı sıra "kovboy" küstahlığıyla hareket eden Trump, İran'a karşı sert yaptırımlar açıkladı ve Yahudi varlığının İran'ı daha da küçük düşürmesini sağladı. Kudüs Gücü Devrim Muhafızları Komutanı Kasım Süleymani'ye Ocak 2020'nin başında suikast düzenledi. Bu, İran'ın imajını yerle bir etti. Ve Trump yönetimi, Demokratik Obama yönetiminin aksine Netanyahu liderliğindeki Yahudi varlığıyla tam bir uyum içinde hareket etti. O yüzden Yahudi varlığı, ister Natanz tesisini vurmak gibi doğrudan nükleer hedefler olsun, isterse İran'ın hassas nükleer belgelerini çalmak gibi olsun ısrarla İran hedeflerini vurmaya devam etti. Buna ek olarak İranlı nükleer bilim adamları ve uzmanlarına birden fazla suikast düzenledi...

7- Amerika'da yönetim dışındaki Demokratlar, dönemin dışişleri bakanı Cevad Zarif başta olmak üzere İran rejiminin ileri gelenleriyle temasa geçtiler. Demokrat Parti'nin 2020 başkanlık seçimlerini kazanması durumunda bunun nükleer anlaşmaya dönüş anlamına geleceğine dair İranlı yetkililere umut aşıladılar. Nükleer anlaşmaya dönüş, Demokrat aday Biden'ın seçim kampanyaları arasındaydı. Böylece Biden, iç bölünme güdülerıyla İran'la nükleer anlaşmaya geri dönmeyi taahhüt etti. Nitekim Amerika, Başkan Biden'ın 2021'in başında başkanlık koltuğuna oturduktan kısa bir süre sonra İran ile nükleer müzakerelere geri döndü. Ancak müzakereler halen yerinde sayıyor. Çünkü Amerika'nın İran'la nükleer anlaşmaya dönmesi, Amerikan stratejisinden ziyade artık İran tehdidinin yeniden ön plana çıkarılmasının bir gereği idi. Ayrıca Kongre'deki Cumhuriyetçi temsilciler, İran ile yeni anlaşmanın Kongre'de oylamaya sunulmasını talep ettiler. Kongrede üstünlüğü elde etmeleri halinde tekrar anlaşmadan ayrılmakla tehdit ettiler. Bu, müzakere sürecinde kafaları iyice karıştırdı. Bir buçuk yıl geçmesine rağmen Biden yönetimi, İran ile nükleer anlaşmaya dönmüş değil.

8- Sonra Ukrayna savaşı, nükleer anlaşmaya gölge düşürdü. Biden yönetimi, Rus gazına alternatif olarak Avrupa'ya gaz ve petrol tedarikinin güvence altına alınmasını görev edindi. Bu,

ABD'nin NATO ittifakı içinde Batı'ya liderlik etmesinin bir gereği idi. Kartları ters çevirdi. İran'a yönelik yaptırımları kaldırdı, İran ve Venezüella petrol ticaretini uluslararası pazarlara açtı, Suudi Arabistan'ın İran tavrını değiştirdi. Amerika, Mart 2022'de yani Rusya'nın Ukrayna işgalinden hemen sonra İran ile nükleer anlaşma imzalamasının yollarını aradı. Biden yönetimi, İran'ın eski Başkan Trump tarafından terör listesine alınan Devrim Muhafızlarını terör listesinden çıkarma talebine yanıt vermeye hazırdı. Ukrayna savaşından sonra Amerikan politikasındaki gelişmenin bir parçası olarak, ABD'nin nükleer anlaşmaya dönmesine ramak kalmıştı. Ancak 5+1 grubundan Rusya, İran'la ticari ilişkilerinin Rusya'ya yönelik Batı yaptırımlarından muaf tutulmasını şart koşunca, Amerika anlaşmayı imzalamaktan vazgeçti. **Rusya'nın söz konusu şartında ayak diretmesi durumunda önümüzdeki aylarda nükleer anlaşmanın, ABD Kongresi'nin Kasım ayında yapılacak ara seçimleri sonuna kadar imzalanmaması bekleniyor... Biden'ın şu anda İran ile nükleer anlaşmadan çok ara seçimler konusuna odaklandığı gözlemleniyor...**

İkincisi: Biden'ın Ortadoğu ziyareti:

1- Biden'ın bölgeye yaptığı ziyareti inceleyen biri, ziyaretin, görünüşte başka amaçlar taşısa da, Biden ve partisinin ara seçimlerdeki payını artırmak için Kongre ara seçimlerine bir hazırlık niteliğinde olduğunu görür! Biden, özellikle öne çıkan iki konuda Cumhuriyetçi Parti ile iç kriz yaşıyor: Birincisi, Cumhuriyetçi Parti'nin, Trump'ın yaptığı gibi baskı ve ek yaptırım uygulamadan Biden'ın İran'la nükleer anlaşma imzalamaya ilgisi ve isteğini istismar etmesi. İkincisi, Biden'ın, Trump'ın yaptığı gibi Yahudi varlığıyla ilişkileri geliştirme ve güçlendirmeye önem vermemesi. Bu iki konu, ara seçimlerde etkin rol oynayacağı için Biden, Kasım 2022 ara seçimlerine kadar bu iki konuyu tedavi etmeye çalışıyor:

* Birinci meseleyi şu şekilde tedavi etmeye kalktı. Biden, 05 Temmuz 2022'de Şarku'l Avsat sitesinin aktardığı gibi ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Ned Price'nin "Şu anda İran ile planlanan başka bir müzakere turu yok" açıklamasıyla bu ziyarete başladı. Ayrıca Biden da nükleer anlaşma turunun sona ermesine veya Cumhuriyetçi Parti'nin kendisine ve partisine karşı kullanmasını önlemek için nükleer anlaşma turunun ara seçimler sonrasına kadar ötelenmesine yol açan doğrudan açıklamalar yaptı...

Ardından ikinci meseleyi ele aldı. Tel Aviv'e toplam 4 milyar dolarlık tarihteki en büyük destek paketinin geçişini de sağlayarak Yahudi varlığına eşi görülmemiş bir destek verdiğini duyurdu... Buna ek olarak Yahudi devleti ile normalleşme ivme kazandı. Tüm bunlar, Trump ve partisinin Yahudi varlığına verdiği destekten daha fazla destek vererek ara seçimlerde Yahudi lobisinin oylarını almaya yöneliktir... Bu nedenle Temmuz 2022'de Biden'ın bölgeye, özellikle de Yahudi varlığına ziyaretinin zamanlaması ve Yahudi varlığına destek paketi açıklaması, Yahudi lobisinin oylarını almasını sağlayacaktır... Ayrıca bölgedeki ajan ve yandaşlarına desteğini göstererek popülaritesini arttırma çabasında! Özellikle Suudi Arabistan ve Körfez ülkelerinden gelecek enerji, Biden'ın seçim payını arttıracaktır. Aşağıdaki hususlar bunu doğrular:

A- "Beyaz Saray, Başkan Joe Biden'ın Çarşamba günü başlayacak olan Ortadoğu ziyaretini, stratejik olarak son derece öneme sahip bir bölgede Amerika'nın hayati rolünü güçlendireceğini söyledi. ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, Pazartesi günü Beyaz Saray'da düzenlediği basın toplantısında, Biden'ın İsrail, Batı Şeria ve Suudi Arabistan'ı içeren ve burada Körfez İşbirliği Konseyi, Mısır, Ürdün ve Irak liderleriyle görüşeceği ziyaretin hedefleriyle ilgili değerlendirmelerde bulundu. Normalleşme dosyasıyla ilgili olarak Sullivan, ABD yönetiminin İsrail ile daha fazla Arap ülkesi arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi arzusuna atıfta bulunarak, her türlü normalleşmenin olumlu olduğunu söyledi. Biden, 100 doların üzerinde seyreden yüksek petrol fiyatları yüzünden Körfez ülkelerine petrol üretimini artırma çağrısında bulunmuştu; Rusya-Ukrayna savaşının devam etmesi halinde enerji ve gıda güvenliği konusundaki küresel endişeler gölgesinde ki yüksek petrol fiyatları, enflasyon oranlarını yükseltti." (11.07.2022 El Cezire)

B- El Cezire, 10 Temmuz 2022'de internet sitesinde, Biden'ın Washington Post'taki bir makalesini yayımladı: "... ABD Başkanı Joe Biden, "Amerika'nın bölgedeki iletişimi açısından daha umut vadeden bir dönemi başlatmak için önümüzdeki hafta Orta Doğu'ya gideceğini." söyledi. ABD başkanı makalesinde, Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde bölge liderleriyle buluşmasının, kendi ifadesiyle istikrarlı ve güvenli bir Orta Doğu yaratma olasılığının bir göstergesi olacağını belirtti. Biden makalesinde İsrail'den Cidde'ye seyahat eden ilk Amerikan başkanı olacağını kaydetti... İsrail ile ilişkiler ile ilgili olarak Biden, Tel Aviv'e 4 milyar dolarlık tarihteki en büyük destek paketinin geçişini de sağlayarak Yahudi varlığına eşi görülmemiş bir destek verdiğine atıfta bulundu..."

C- 5 Temmuz 2022'de Şarku'1 Avsat sitesinde yer aldığına göre, "Washington: ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Ned Price bugün (Salı) yaptığı açıklamada, İran'ın son haftalarda 2015 nükleer anlaşması ile ilgili olmayan taleplerde bulunmasının Tahran'ın konu hakkında 'ciddiyetsiz' olduğunu gösterdiğini açıkladı. Şarku'1 Avsat'ın Reuters'ten aktardığına göre Tahran ile Washington arasında İran'ın 2015 nükleer anlaşmasının nasıl kurtarılacağına ilişkin çıkmazı kırmayı amaçlayan dolaylı görüşmeler, geçtiğimiz hafta Katar'ın Doha kentinde umut edilen ilerleme sağlanmadan sona erdi. Price, "Şu anda İran ile planlanan başka bir müzakere turunun olmadığını belirtti."

5- Mayıs 2022 Youm7 sitesine göre, "Ara dönem kongre seçimleri yaklaşırken ABD Başkanı Joe Biden ve Demokrat Parti çeşitli zorluklarla karşı karşıya. Amerikan yönetimi, ardışık krizler yaşıyor. Moskova'ya ardı ardına uygulanan bir dizi ekonomik yaptırımlara rağmen ABD, yaklaşık 3 aydır Rusya'yı Ukrayna topraklarındaki savaştan caydıramadı. Küresel etkiler, enflasyon göstergelerini etkiledi, enerji arzında aksama yaşandı. Bu nedenle FED, faiz oranlarını son 22 yılın en büyük artışı olan yüzde 0,5 oranında artırdı. Analistlere ve Amerikan medyasına göre, ara seçimler, Biden'ın görevdeki ilk iki yılı için bir referandum niteliğinde..."

Dolayısıyla Biden'ın böylesi bir zamanda yani ara seçimler öncesinde bölgeye yaptığı ziyaretin temel amacı, başta da belirttiğimiz gibi şudur: "Biden'ın bölgeye yaptığı ziyareti inceleyen biri, ziyaretin, görünüşte başka amaçlar taşısa da, Biden ve partisinin ara seçimlerdeki payını artırmak için Kongre ara seçimlerine bir hazırlık niteliğinde olduğunu görür!"

Üçüncüsü: Sonuç olarak iki şeye vurgu yapmak istiyoruz:

1- Bu sözde büyük devletler kırılığandır, bazen bu kırılığın, partileri ve bileşenleri arasında sıcak bir çatışmaya neden olabiliyor. Ama sorunlarına, bizim ülkemizde ve bize rağmen çözüm bulmaları acı verici! Biden, en azılı düşmanımız olan ve mübarek toprak Filistin'in işgali üzerine kurulu Yahudi varlığından başlayarak ülkemizi ziyaret ediyor. Ardından doğrudan Hicaz topraklarına geçti. Suudi yöneticileri Biden'ı itaatkâr bir şekilde ve coşkuyla karşıladılar. Biden ise "İsrail"den Cidde'ye seyahat eden ilk ABD başkanı olacağıyla... ve Yahudi devletine tarihteki en büyük destek paketini sağlamakla" övündü. Buna rağmen Suud yöneticileri utanmıyorlar hatta utanmadan yoksundurlar! Biden daha sonra Amerika'daki enflasyonu hafifletmek için enerji üretimi artışını görüşmek üzere Körfez ülkelerinin yöneticileriyle bir araya geldi. Ardından Biden yönetimi, normalleşme dosyasını görüşmek için Mısır, Irak, Ürdün rejimlerinin yöneticileriyle ve Filistin otoritesiyle bir araya geldi ve "Her türlü normalleşmenin olumlu olduğunu" söyledi... Böylece Biden, Yahudi varlığını ortadan kaldırmak için cihat etmeleri yerine bu yönetimlerin normalleşmelerini arzuluyor! Sonra da o yöneticiler, Allah'tan, Rasûlü'nden ve müminlerden korkmadan Biden'ı alkışlıyorlar! Amerika ve Yahudi varlığını **"Onlar düşmandır, onlardan sakın! Allah onları kahretsin! Nasıl da (haktan) çevriliyorlar!"** [Münafikun 4] düşman kabul etmek yerine Yöneticiler onlarla normalleşiyorlar ve onlar için eğiliyorlar!

2- Sorunun sonunda belirtilenlere gelince (İran nükleer güç olabilir mi), evet, belirtildiği gibi dış politikasında Amerika ile koordinasyon halinde olmasaydı nükleer güç olabilir ve dolayısıyla

önemli bir güç haline gelebilirdi... Ancak yörüngesinde dönmek için İran'ın kendisini Amerikan politikasına bağlaması, bunu imkânsız kılıyor. Ve hala da yörüngesinde dönüyor. Çünkü yönetici seçkinleri Amerikan siyasetine bağılıklarını sürdürüyorlar ve hiç bir şekilde ayrılamazlar. Nükleer anlaşmayı kendisi belirlemek yerine anlaşmayı Viyana görüşmelerine yani Amerika'nın onayına bağladılar: İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Said Hatibzade düzenlediği basın toplantısında, "Anlaşma yarın Viyana'da sonuçlandırılırsa, İran'ın aldığı tüm önlemler teknik olarak geri alınabilir" dedi. (13.06.2022 www.independentarabia.com) Bu nedenle, İran'da köklü bir değişim pek olası değil. İç ve dış siyasetinde İslam'a göre hükmetmesi, Amerika ile ilişkisini tamamen ve geri dönülemez bir şekilde kesmesi müstesnadır... Biz, mevcut İranlı politikacılardan köklü değişimin meydana gelmesini uzak gördüğümüz halde yine de söylüyoruz, ama en azından,

مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ **"Rabbinize, hiç değilse bir özür beyan edebilmemiz içindir, belki Allah'a karşı gelmekten sakınırlar"** [Araf 164]

H.15 Zilhicce 1443
M.14 Temmuz 2022